gemeente Pijnacker-Nootdorp

Uitvoeringsagenda 2022-2026

Bouwen aan de toekomst

oktober 2022

INHOUDSOPGAVE

3	Inleiding	
4	De inwoner centraal, verbonden met elkaar	
8	Programma 1	Ruimte en Wonen
11	Programma 2	Economie en Glastuinbouw
16	Programma 3	Mobiliteit
19	Programma 4	Groen en Recreatie
22	Programma 5	Onderwijs en Kinderopvang
25	Programma 6	Collectieve voorzieningen
28	Programma 7	Individuele voorzieningen
31	Programma 8	Veilig en Duurzaam
36	Programma 9	Bestuur en Dienstverlening
40	Financieel waakzaam	
42	Portefeuilleverdeling	

Inleiding

De raad van Pijnacker-Nootdorp heeft op 15 juni 2022 het Raadsakkoord op hoofdlijnen 2022-2026 'Bouwen aan de toekomst' vastgesteld. Bij de vaststelling heeft de raad het college de opdracht gegeven om de ambities en afspraken uit het raadsakkoord uit te werken in een Uitvoeringsagenda 2022-2026, inclusief financiële onderbouwing. Hiermee werken raad en college van de gemeente Pijnacker-Nootdorp de komende vier jaar voor de derde termijn op rij samen vanuit een breed gedragen afsprakenkader. Het raadsakkoord beschrijft onze ambities binnen het ruimtelijk en sociaal domein en afspraken per begrotingsprogramma met opdrachten aan het college. Die afspraken en opdrachten zijn in de Uitvoeringsagenda 2022-2026 uitgewerkt in programmadoelstellingen en acties met concrete activiteiten voor de meerjarenbegroting. De activiteiten voor 2023 zijn terug te vinden in de Programmabegroting 2023.

De afgelopen twee bestuursperiodes stonden voornamelijk in het teken van het herkennen, erkennen en anticiperen op grote maatschappelijke veranderingen en crises. In antwoord op onder meer de transities in het sociaal domein, de energietransitie, de naderende inwerkingtreding van de Omgevingswet en de coronacrisis, hebben raad en college samen met inwoners en ondernemers de afgelopen jaren veel nieuw beleid geformuleerd en vertaald in meerdere uitvoeringsplannen. Zo heeft de raad in november 2021 de Omgevingsvisie 'Verbonden met elkaar' vastgesteld als het belangrijkste strategische beleidsdocument voor de komende jaren binnen het ruimtelijk domein en zijn we er met het interventieplan 'Grip op het sociaal domein' in geslaagd de kostenstijgingen te beteugelen en zijn we ons meer en meer gaan richten op passende oplossingen en voorzieningen.

De komende tijd willen we onze inzet vooral richten op de realisatie van al deze mooie plannen in tastbare resultaten voor onze inwoners en ondernemers. De resultaten van onze inspanning zullen buiten vooral zichtbaar worden in leefbare woonwijken, onderwijs-, sport- en cultuurvoorzieningen, nieuwe woningen, bedrijfsgebouwen, duurzaamheidsmaatregelen, klimaataanpak en het weidevogelkerngebied. Daarnaast zullen we met elkaar antwoorden moeten vinden op nieuwe vraagstukken die zich aandienen zoals de krapte op de woningmarkt, het tekort aan arbeidskrachten, veranderend consumentengedrag, bodemdaling, ondermijning, discriminatie, vergrijzing, kansenongelijkheid enzovoort. In reactie op deze en andere ontwikkelingen, bevat deze uitvoeringsagenda onder andere een grootschalige actualisatie van de visie op het sociaal domein, de economisch visie, cultuur, parkeren en groen.

De Uitvoeringsagenda 2022-2026 kent een vergelijkbare opbouw als het Raadsakkoord op hoofdlijnen en dezelfde indeling in de negen begrotingsprogramma's als de programmabegroting. De Uitvoeringsagenda geeft per programma een toelichting op de uitwerking van het raadsakkoord en vertaling naar concrete activiteiten voor de meerjarenbegroting. Per activiteit is aangegeven in welk begrotingsjaar deze wordt opgepakt en wanneer deze terugkomt in de programmabegroting. Ieder programma kent in deze uitvoeringsagenda zijn eigen specifieke programmadoelstelling die voortkomt uit het raadsakkoord en tevens geldt als stip aan de horizon voor de meerjarenbegroting.

Deze uitvoeringsagenda sluit af met een financiële paragraaf als antwoord op de vraag van de raad om een financiële onderbouwing bij de haalbaarheid van alle genoemde activiteiten. Tot slot is in de bijlage de portefeuilleverdeling binnen het college weergegeven. Halverwege deze bestuursperiode maken raad en college samen de balans op via een zogenaamde midterm review. Met de midterm review wordt gedoeld op een gesprek tussen college en raad over de stand van zaken met betrekking tot het Raadsakkoord op hoofdlijnen 2022-2026 en de Uitvoeringsagenda 2022-2026. Doel van dit midterm review-gesprek tussen college en raad is om inhoudelijke en financiële focus aan te brengen in de bestuurlijke en ambtelijke inzet voor de tweede helft van deze bestuursperiode.

De inwoner centraal, verbonden met elkaar

Onze gemeente is een krachtige gemeenschap met overwegend zelfredzame inwoners, sterke maatschappelijke organisaties, vrijwilligers en mantelzorgers. We stellen de inwoner centraal en beseffen dat volledige zelfredzaamheid niet voor iedereen haalbaar is. De samenleving kan voor mensen ook complex zijn. Onze doelstelling is dat zoveel mogelijk inwoners (naar vermogen) zelfstandig kunnen meedoen in de samenleving, dat zij daarbij begeleiding krijgen en (als dat nodig is) professionele hulp. Deze ondersteuning is terug te vinden in de programma's binnen het sociaal-maatschappelijk domein: Onderwijs en Kinderopvang; Collectieve Voorzieningen en Individuele Voorzieningen, maar kunnen niet los worden gezien van de programma's binnen het ruimtelijk domein: Ruimte en Wonen; Economie en Glastuinbouw; Mobiliteit en Groen en Recreatie en het programma Veilig en Duurzaam. In november 2021 is de Omgevingsvisie Pijnacker-Nootdorp 2050 vastgesteld als het belangrijkste strategische beleidsdocument waarmee wij de komende jaren sturing geven aan ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. Om daarnaast antwoord te geven op blijvende veranderingen en opgaven in onze sociale leefomgeving maken we een nieuwe visie op het sociaal domein, met onder andere de thema's bestaanszekerheid, kansengelijkheid en positieve gezondheid. Met deze geactualiseerde visie richten we ons op inwoners met mentale en of fysieke beperkingen, jongeren, ouderen, mantelzorgers, vrijwilligers en mensen uit de LHBTIQ+ doelgroep. Een belangrijk onderdeel is te zorgen voor meer cijfermatig inzicht en betere informatievoorziening richting de raad.

We zijn ons ervan bewust dat onze sociale en fysieke leefomgeving bestaat uit vele aspecten die samen maken dat inwoners van jong tot oud hier prettig en veilig wonen, ondernemers hun bedrijf kunnen uitoefenen en bezoekers graag wandelen en fietsen in ons groene buitengebied. De Omgevingsvisie heeft mede daarom als titel: 'Verbonden met elkaar'. Onze doelstelling is namelijk om gebieden en functies beter met elkaar te verbinden, zodat we optimaal gebruik maken van kansen voor versterking, verbetering en aanvulling. Daarmee willen we de gemeente als geheel sterker maken met oog voor de belangen van mens, dier en natuur en antwoord geven op de grote opgaven voor onze gemeente: de energietransitie, de woningbouwopgave en het behouden van de karakteristieke woonomgeving, de benodigde verduurzaming van de leefomgeving inclusief de ondergrond en een gezonde levensstijl en tot slot het toekomstbestendig houden van de bedrijventerreinen en de glastuinbouw.

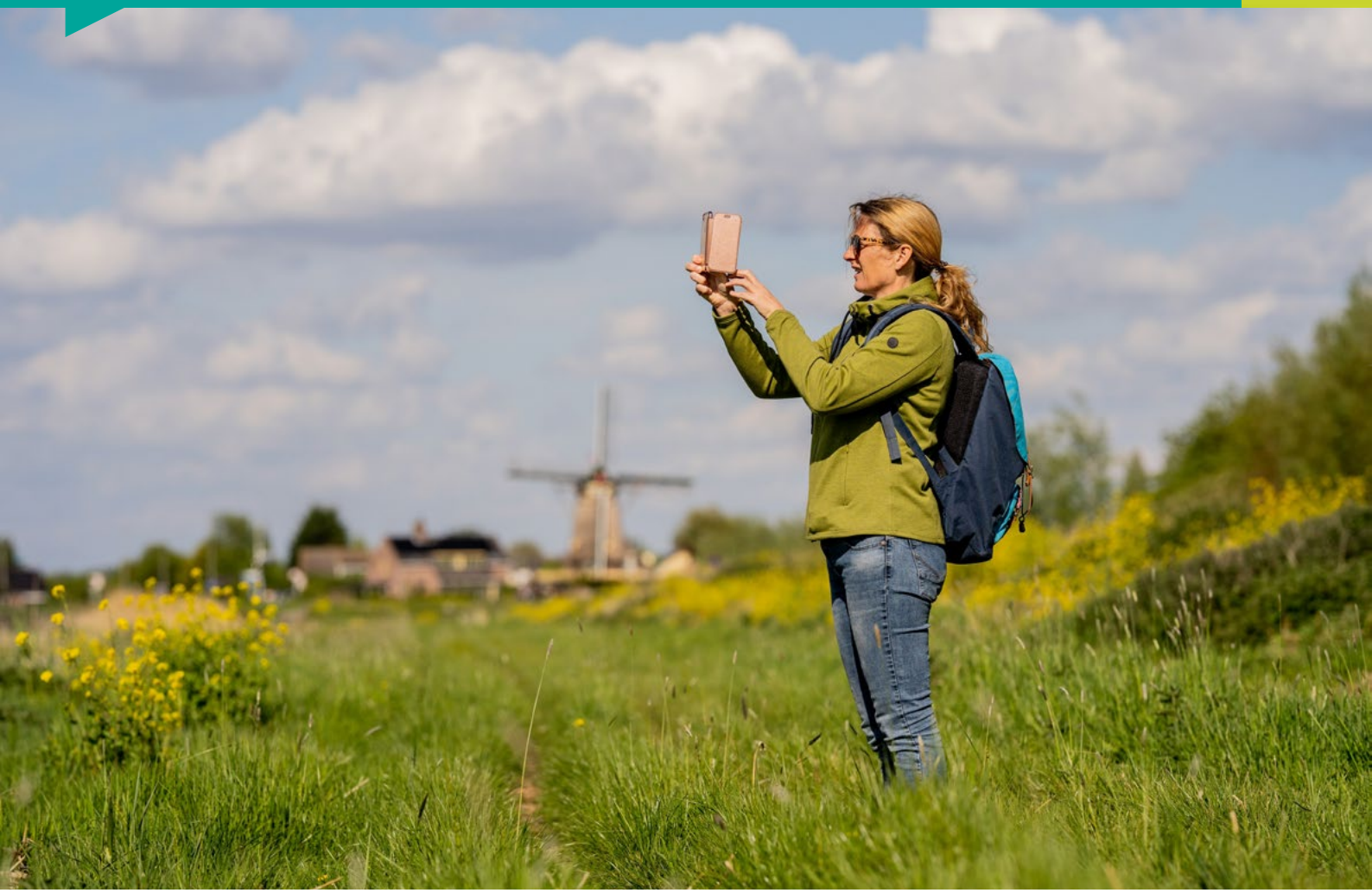

De omgevingsvisie is opgebouwd uit vier ontwikkelingslijnen:

1. Onderscheidend groen
2. Karakteristieke woon- en leefomgeving
3. Aantrekkelijk economisch vestigingsklimaat voor inwoners en ondernemers
4. Een veerkrachtige leefomgeving voor mensen, planten en dieren

Deze zijn terug te vinden in alle programma's in deze Uitvoeringsagenda 2022-2026, zowel in het ruimtelijk als in het sociaal-maatschappelijk domein. Ze zijn allemaal even belangrijk en kunnen niet los van elkaar worden gezien. Samen geven ze een beeld van hoe verbinding in en met de sociale- en fysieke leefomgeving, Pijnacker-Nootdorp en haar inwoners en ondernemers versterkt.

Een aantrekkelijk fysieke en sociale leefomgeving is een prettige plek om te leven. De omgeving nodigt letterlijk en figuurlijk uit tot gezond gedrag en om elkaar te ontmoeten. Een aantrekkelijke leefomgeving biedt een goede toegang tot wonen, werk, voorzieningen en (openbaar) vervoer, nodigt uit tot een gezonde leefstijl zoals wandelen, fietsen, sporten, spelen, ontspannen, eten of elkaar ontmoeten en is schoon, heel en veilig en toegankelijk voor alle gebruikers en doelgroepen.

We zijn ons ervan bewust dat de fysieke leefomgeving een bijdrage levert aan de sociale leefomgeving in de vorm van ontmoeting, de zorg voor elkaar, bewegen en leren. Dat gaat verder dan voldoende schoolgebouwen of sportaccommodaties en zit ook in kleine maatregelen als een ommetje door de wijk of een bankje in de schaduw. Een hechte samenleving met een sterk verenigingsleven is niet vanzelfsprekend en door daar bij de ruimtelijke inrichting van de gemeente rekening mee te houden dragen we bij aan het behoud en de versterking daarvan. Een omgevingsprogramma is daarbij een belangrijk beleidsinstrument.

Het omgevingsprogramma is na de omgevingsvisie één van de volgende kerninstrumenten in de Omgevingswet. Het college heeft de opdracht om in vijf jaar (einddatum 31-12-2026) het bestaande beleidskader voor de fysieke leefomgeving om te zetten in een samenhangende structuur van omgevingsprogramma's en daarbij prioriteit te geven aan het Omgevingsprogramma 'Groen in en om de kernen'. Deze Uitvoeringsagenda 2022-2026 voorziet in de eerste jaren -verdeeld over de verschillende begrotingsprogramma's- in totaal in het opstellen van in ieder geval zes omgevingsprogramma's, zowel thematisch als gebiedsgericht. Dit zijn de omgevingsprogramma's:

- Wvg-/ transformatiegebieden
- De Boezem
- Oostelijk glastuinbouwgebied
- Groen in en om de kernen
- Omgevingskwaliteit/ leefkwaliteit
- Geluid

De afgelopen jaren hebben wij verschillende voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd voor de implementatie van het kerninstrument Omgevingsprogramma. De basis hiervan is het Programmaplan Omgevingswet uit 2019. In de bestaande situatie zijn er meer dan 110 beleidsproducten, die uiteindelijk opgaan in omgevingsprogramma's. Er is na implementatie geen ander formeel beleid voor de fysieke leefomgeving meer dan de omgevingsvisie samen met de diverse omgevingsprogramma's. De raad is nauw betrokken bij de totstandkoming van ieder omgevingsprogramma, dat wordt vastgesteld door het college. De raad stelt vooraf een kaderstellende notitie vast en moet instemmen met de eventuele financiële gevolgen. Inwoners, ondernemers, belangengroepen, uitvoerders en overheidspartijen worden bij het proces betrokken via meerdere participatierondes en een formeel inspraaktraject.

Door de eerste zes omgevingsprogramma's als pilots te benoemen, geven we aan dat het een leer- en ontwikkelingsproces is. Deze pilots monitoren en evalueren we zodat we het instrument gaandeweg kunnen verbeteren. Het werkend stelsel Omgevingswet, en de werking van het instrument omgevingsprogramma daarin is nieuw, en vraagt aanpassing van de werkwijze van de organisatie. Het betekent dat de uitkomst tussentijds kan veranderen, door voortschrijdend inzicht. Dit vraagt sturing en regie vanuit het management. Het moet mogelijk zijn hierin flexibel te zijn, en de aanpak bij te sturen. We moeten borgen dat we flexibel en uitvoeringsgericht kunnen handelen.

Omgevingsprogramma's hebben waarschijnlijk een lange doorlooptijd vanwege de gewenste participatieprocessen en de wens om meer integraal te handelen. De bijlage bij de omgevingsvisie bevat als voorbeeld een eerste aanzet voor een samenhangend geheel van op termijn mogelijk vijftien thematische omgevingsprogramma's. Het is niet gezegd dat al deze omgevingsprogramma's er ook daadwerkelijk gaan komen. Op 22 september 2022 namelijk heeft de raad naar aanleiding van het rapport 'Quickscan voorbereiding Omgevingswet' en gezien het voorstel van de Rekenkamercommissie van 24 juni 2022, aan het college de opdracht gegeven om te komen met een overzicht van de nog te maken strategische keuzes en een planning wanneer deze ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd. Dit in combinatie met de opdracht om met een (uitgewerkte) planning te komen die inzicht biedt wanneer en op welke manier de raad verder betrokken wordt bij de ontwikkeling van de omgevingsprogramma's.

Programma 1

Ruimte en Wonen

Programma doelstelling

Een karakteristieke woon- en leefomgeving en een hoge woonkwaliteit

Uitwerking raadsakkoord

Het raadsakkoord stelt dat Pijnacker-Nootdorp een herkenbare, aantrekkelijke en goed bereikbare gemeente is en blijft. Inwoners van jong tot oud kunnen hier prettig en veilig wonen, ondernemers kunnen hun bedrijf uitoefenen en bezoekers komen graag wandelen en fietsen in ons groene buitengebied. Het raadsakkoord streeft naar een karakteristieke woon- en leefomgeving met een evenwichtige woningvoorraad. Het raadsakkoord heeft als ambities dat gebieden en functies optimaal gebruik maken van de kansen om elkaar te versterken en dat mensen zich hier kunnen vestigen en inwoners een lokale wooncarrière kunnen doorlopen. De inzet van de uitvoeringsagenda is daarom gericht op het verder ontwikkelen van nieuwe woningen op de huidige ontwikkellocaties en in de vier zogeheten wvg-, of wel transformatiegebieden, met blijvende aandacht voor betaalbare en sociale woningen. We maken daarbij onderscheid naar starters, doorstromers, jongeren, ouderen, zorgbehoevenden en kwetsbare inwoners. Voor arbeidsmigranten faciliteren we huisvesting overeenkomstig het daarvoor in 2022 vastgestelde beleidskader. We onderzoeken daarnaast mogelijkheden voor alternatieve woonvormen. Met behulp van een kansenkaart gaan we de mogelijkheden van inbreidingslocaties en leegstaande gebouwen voor wonen beter benutten. Om de doorstroming verder te bevorderen en de lokale wooncarrière te faciliteren ontwikkelen we een gereedschapskist met nieuwe regelgeving. Om de hoge woonkwaliteit te behouden en te versterken, ontwikkelen we een visie op wonen in combinatie met zorg en creëren we ontmoetingsplekken in iedere wijk.

Acties 2022-2026

Het raadsakkoord stelt dat de omgevingsvisie die de raad eind 2021 heeft vastgesteld het belangrijkste strategische beleidsdocument is voor de komende jaren, om sturing te geven aan de ontwikkelingen binnen het ruimtelijk domein. Aangestuurd door **de uitvoering van het 'Programmaplan Omgevingswet'** maken we maximaal gebruik van de instrumenten, bevoegdheden en processen die de Omgevingswet biedt. De komende vijf jaar werken we de omgevingsvisie uit in een samenhangende structuur van thematische en gebiedsgerichte omgevingsprogramma's. De bijlage bij de omgevingsvisie bevat een eerste aanzet voor een samenhangend geheel van thematische omgevingsprogramma's waarbij de prioriteit in eerste instantie ligt bij het omgevingsprogramma 'Groen in en om de kernen' wat we verder uitwerken bij programma 4 en waarin we ook de opgave meenemen om in iedere wijk **ontmoetingsplekken te creëren**.

Het raadsakkoord stelt dat we nieuwe woningen nog bouwen op de huidige ontwikkellocaties Centrumlijn, Tuindershof, Keijzershof en De Scheg. De omgevingsvisie schetst de mogelijkheid om naast de bestaande ontwikkellocaties tot 2050 bovendien nog nieuwe woningen te bouwen in de vier transformatiegebieden Dwarskade, Overgauw, Balijade en Rijskade. **Zowel de afronding van de bestaande ontwikkellocaties als de realisatie van nieuwe ontwikkellocaties doen we op basis van de woonvisie 2020-2030**. Uitgangspunt is dat op alle locaties minimaal 30% sociale huurwoningen worden gerealiseerd. Waar mogelijk, zoals in Tuindershof en de Centrumlijn, gaan we richting 40%. In de transformatiegebieden kijken we ook naar ruimte voor werken aan huis en voor uitbreiding van ons groen, bijvoorbeeld met een zogeheten 'tiny forest'. De voorgestelde programmastructuur bij de omgevingsvisie bevat naast thematische programma's, ook gebiedsgerichte omgevingsprogramma's. Voor deze vorm kunnen we kiezen als sprake is van een complexe en tijdelijke opgave voor een samenhangend gebied. Gedacht kan worden aan een herstructurerings- of transformatieopgave. Voor de ontwikkeling van de transformatiegebieden stellen we **gebiedsgerichte omgevingsprogramma's** op, op basis van door de raad vast te stellen kaderstellende notities. De raad heeft hier een voorbereidingskrediet voor beschikbaar gesteld. In 2023 worden deze **kaderstellende notities** aan de raad aangeboden samen met een voorstel voor de volgorde van ontwikkeling van de transformatiegebieden.

Omdat het aantal 75-plussers richting 2050 sterk stijgt maken we een koppeling tussen wonen en welzijn en ontwikkelen we een **woon-zorg visie** aansluitend aan de woonvisie 2020-2030. Deze visie op en wonen en zorg biedt ruimte voor kleinschalige wooninitiatieven en coöperatieve vormen van wonen, bijvoorbeeld op het gebied van mantelzorg.

Het raadsakkoord stelt dat we niet langer alleen denken in eengezinswoningen maar op zoek gaan naar alternatieve woonvormen zoals flexwoningen, waarbij we met name kijken wat flexwoningen kunnen doen voor starters en spoedzoekers. De gemeente krijgt steeds meer juridische mogelijkheden om te sturen op de woningmarkt, zoals met de **Nota huisvesting arbeidsmigranten**. Vanuit nieuwe regelgeving

ontwikkelen we in 2023 in opdracht van de raad een **gereedschapskist** met een overzicht aan maatregelen die kunnen worden ingezet, bijvoorbeeld om maximaal gebruik te maken van de mogelijkheid om woningen aan onze eigen inwoners toe te wijzen, de kansen en beperkingen om opkoopbescherming in te voeren in wijken waar de woningnood het hoogst is en een anti-speculatiebeding te hanteren bij nieuwbouw.

Daarnaast willen we de mogelijkheden van inbreidingslocaties en het gebruik van leegstaande gebouwen voor wonen in onze kernen niet onbenut laten. We stellen daarvoor een **kansenkaart** op. Deze kansenkaart moet een actueel inzicht geven in locaties die mogelijkheden bieden voor het (tijdelijk, flexibel of permanent) uitbreiden van de woningvoorraad, het aanbod aan voorzieningen of gebruiksmogelijkheden van leegstaande panden. De kansenkaart wordt in 2023 afgerond en vervolgens periodiek geactualiseerd.

Activiteitenoverzicht Programma 1 Ruimte en wonen 2022-2026

Programma doelstelling	Ambities raadsakkoord	Inzet uitvoeringsagenda	Activiteiten meerjarenbegroting	Begrotingsjaar
Een karakteristieke woon- en leefomgeving en een hoge woonkwaliteit	Mensen kunnen zich hier vestigen en inwoners kunnen een lokale woon carrière doorlopen	Bouw van nieuwe woningen	Afronden bestaande ontwikkellocaties op basis van de woonvisie 2020-2030	continu
			Opstellen *en realiseren* gebiedsgerichte omgevingsprogramma's voor de wvg-gebieden obv door de raad vast te stellen kaderstellende notitie(s)	2023 *en verder*
		Bevorderen doorstroming	Opstellen *en actueel houden* kansenkaart inbreidingslocaties en leegstaande gebouwen	2022 *en verder*
			Opstellen en toepassen Nota huisvesting arbeidsmigranten	2022 *en verder*
	Gebieden en functies die optimaal gebruik maken van de kansen om elkaar te versterken	Behoud en versterking hoge woonkwaliteit	Ontwikkelen *en toepassen* gereedschapskist met alternatieve woonvormen en nieuwe regelgeving	2022 & 2023 *en verder*
			Ontwikkelen visie op wonen in combinatie met zorg	2022 & 2023
		Maximaal gebruik maken van de instrumenten, bevoegdheden en processen die de omgevingswet biedt	Creëren ontmoetingsplekken in iedere wijk aan de hand van het omgevingsprogramma 'Groen in en om de kernen' (zie programma 4)	2023 *en verder*
			Uitvoeren Programmaplan Omgevingswet	continu

Programma 2

Economie en Glastuinbouw

Programma doelstelling

Een aantrekkelijk economisch vestigingsklimaat met ruimte voor lokaal & nieuw ondernemerschap

Uitwerking raadsakkoord

Het raadsakkoord stelt dat bedrijvigheid en werkgelegenheid voorwaarden zijn voor een goed functionerende samenleving en een zelfredzame gemeenschap, waarbij ondernemers een belangrijke rol hebben als het gaat om innovaties en een circulaire economie. Het raadsakkoord streeft daarom naar een aantrekkelijk economisch vestigingsklimaat met ruimte voor lokaal en nieuw ondernemerschap. Het raadsakkoord heeft als ambities een gezonde arbeidsmarkt en de juiste economische functies op de juist plek. De inzet van de uitvoeringsagenda is vooral gericht op het verbeteren van de kwaliteit van de bestaande economische gebieden en het aantrekken van nieuwe en aanvullende bedrijven in nieuwe sectoren. We doen dit aan de hand van een geactualiseerde economische visie en met het instrument omgevingsprogramma uit de Omgevingswet. We gaan een gezonde arbeidsmarkt mogelijk maken door van meerwaarde te zijn voor de regio waarbij onze detailhandel, zakelijke dienstverlening en glastuinbouw belangrijke sectoren blijven. Bij dit alles werken we samen met partners in regionaal verband. Daarnaast zetten wij ons samen met ondernemers in om uitkeringsgerechtigden en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op weg te helpen naar werk.

Acties 2022-2026

Het raadsakkoord stelt dat de economie in transitie is en te maken heeft met grote veranderingen. Om sturing te geven aan deze veranderingen gaan we onze **economische visie actualiseren**. De huidige Economische visie is eind 2019 door de raad vastgesteld en loopt tot en met 2024. Gedurende de looptijd stellen we twee jaarlijks een 'Actieagenda economie' op waarmee we uitvoering geven aan de huidige visie. Onze inzet daarbij is vooral gericht op nieuw en duurzaam ondernemerschap, bruisende centra, moderne tuinbouw en het faciliteren van initiatieven vanuit ondernemers. In 2024 beginnen we met de actualisatie van de economische visie aan de hand van een door de raad vast te stellen startnotitie. In de startnotitie besteden we niet alleen aandacht aan nieuwe trends en ontwikkelingen maar ook aan de nasleep en de mogelijke gevolgen van de coronacrisis en de oorlog in Oekraïne en daarmee samenhangende inflatie, tekorten en veranderend consumentengedrag. De geactualiseerde economische visie kan eind 2024 door de raad worden vastgesteld waarna we in de eerste helft van 2025 direct kunnen beginnen met de uitvoering. Conform het raadsakkoord zal de geactualiseerde economisch visie, inclusief digitaliseringsstrategie, vooral gericht zijn op economische vernieuwing met aandacht voor duurzaamheid, circulariteit, de balans tussen werk en vrije tijd en de rol van de gemeente hierbij.

Het raadsakkoord stelt dat onze bedrijventerreinen, centra en glastuinbouwgebieden er in de toekomst anders uit komen te zien door de kwaliteiten van deze bestaande economische gebieden te verbeteren. Het kerninstrument om de gewenste kwaliteit van de fysieke leefomgeving in de deze gebieden te bereiken is het omgevingsprogramma. De bijlage bij de omgevingsvisie die de raad eind 2021 heeft vastgesteld bevat een eerste aanzet voor een samenhangend geheel van omgevingsprogramma's. De voorgestelde programmastructuur bij de omgevingsvisie bevat naast sectorale en thematische programma's, ook gebiedsgerichte omgevingsprogramma's. De omgevingsvisie noemt daarbij de glastuinbouwgebieden, waarmee we de herstructurering en innovaties in deze gebieden op gang willen brengen, wat moet leiden tot ruimtelijke optimalisatie waardoor ruimte ontstaat voor verduurzaming, transformatie, maar wellicht ook juist economische groei van de glastuinbouwsector zelf. We beginnen met een **Omgevingsprogramma voor het oostelijk glastuinbouwgebied** en doen dit conform het raadsakkoord na afronding van het Omgevingsprogramma 'Groen in en om de kernen' (zie programma 4). Ook voor de Boezem is de inzet in de omgevingsvisie een gebiedsgericht omgevingsprogramma, waarmee we dit bedrijventerreinen verder gaan verduurzamen en vergroenen. Het proces rond de vorming van het **'Omgevingsprogramma Boezem'** loopt inmiddels en het definitieve programma wordt in 2023 opgeleverd en aan de raad ter besluitvorming voorgelegd. Bij de actualisatie van de economische visie in 2024 maken we de afweging of er eventueel nog één of meerdere omgevingsprogramma's moet volgen voor de andere bedrijventerreinen en of we de nieuwe economische visie nog een vervolg geven in een thematische Omgevingsprogramma 'Economisch vestigingsklimaat' zoals geopteerd in

bijlage bij de omgevingsvisie. Dit om in de centra meer ruimte te geven voor de menging van wonen en commerciële- en maatschappelijke functies.

Het raadsakkoord stelt dat wij niet in concurrentie zijn met de regio maar een juist een meerwaarde hebben en van toegevoegde waarde zijn waarbij het raadsakkoord de **Greenport West-Holland** als voorbeeld noemt. De Greenport West-Holland bestaat sinds 2014 en is een zogenoemde triple helix-organisatie, waar Pijnacker-Nootdorp sinds een aantal jaar deel van uit maakt. Drie partijen – ondernemers, overheden en kennisinstellingen – werken samen aan een duurzame en vitale toekomst voor het regionale tuinbouwcluster. De komende jaren zetten wij onze deelname voort en geven we mede uitvoering aan het meerjarenprogramma 2019-2025 van de Greenport. Bij de actualisatie van de economische visie zullen we onze positie en inzet binnen de Greenport opnieuw afwegen. Ondertussen werken wij binnen de Greenport mee aan een proces om te komen tot een ruimtelijke economische strategie. Deze strategie geeft antwoord op de vraag, hoe het regionale cluster er in 2050 uit moet komen te zien. Het cluster moet daarin bezien worden als één samenhangend systeem. De strategie is naar verwachting eind 2022 gereed en wordt in 2023 aan de raad voorgelegd om hier een uitspraak over te doen.

Naast de Greenport West-Holland zijn met name de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en Businesspark Haaglanden als regionaal samenwerkingsverband van economisch belang voor onze gemeente. Om het economisch vestigingsklimaat te versterken en de bereikbaarheid te verbeteren hebben wij samen met 22 andere gemeenten onze kennis en krachten gebundeld in de **Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)**. Aan het begin van elke nieuwe bestuursperiode stelt het Algemeen Bestuur van de MRDH een regionale strategische agenda vast, van waaruit de regionale vraagstukken worden opgepakt. **Businesspark Haaglanden (BPH)** is een regionaal samenwerkingsverband bestaande uit zeven gemeenten, waaronder Pijnacker-Nootdorp. BPH heeft als doel het behouden en vestigen van bedrijven en daarmee

het stimuleren van de werkgelegenheid in de Haagse regio. Als BPH trekken we gezamenlijk op richting de MRDH voor wat betreft de regionale Strategie Werklocaties 2019-2030. Deze strategie is door de MRDH ontwikkeld en wordt geactualiseerd met als doel een aantrekkelijke markt te kunnen bieden voor de vestiging van bedrijven uit binnen- en buitenland. Deelname aan BPH biedt ons de mogelijkheid de juiste bedrijven, kennis en expertise naar onze bedrijventerreinen te halen en daarmee een gezonde arbeidsmarkt mogelijk te maken. Bij de actualisatie van de economische visie zullen we onze positie en inzet in BPH opnieuw afwegen.

Ook de samenwerking tussen het onderwijs en het bedrijfsleven draagt bij aan een gezonde arbeidsmarkt en ook dit doen we in regionaal verband en wel met partners van bedrijven, onderwijs en de gemeente Lansingerland via het **Samenwerkingsverband Onderwijs Bedrijfsleven (SOB) Oostland**. We hebben daarbij aandacht voor alle sectoren in het Oostland zoals techniek, logistiek, economie, zorg en de Greenport. Wij faciliteren dit proces waar nodig. De samenwerking wordt door alle betrokken partijen niet alleen als wenselijk, maar ook als noodzakelijk gezien. Wij onderstrepen het belang van de samenwerking tussen onderwijs en bedrijven en hebben hier ook aandacht voor bij de actualisatie van onze economische visie. De huidige overeenkomst loopt nog tot en met 2023, daarna doet het bestuur SOB een voorstel tot verlenging. In het raadsakkoord is de intentie uitgesproken om de samenwerking ook in de rest van deze bestuursperiode voort te zetten.

Waar het SOB Oostland zich inzet voor (loopbaan)activiteiten van de leerlingen van het voortgezet onderwijs, spannen wij ons tegelijkertijd samen met ondernemers in om uitkeringsgerechtigden en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op weg te helpen naar werk via het **Plan van aanpak 'Werken, werken aan en meedoen'**. We werken daarbij nauw samen met het Werkgeverservicepunt Zuid-Holland Centraal. Zij bemiddelen en plaatsen kandidaten met een korte(re) afstand tot de arbeidsmarkt en bij re-integratie. Met hen en de andere gemeenten in Zuid- Holland Centraal is een sector gerichte aanpak ontwikkeld. Hierbij ligt de focus op de kansrijke sectoren: zorg & welzijn, transport & logistiek, groen en detailhandel. Om (lokale) werkgevers te ondersteunen zetten we jobcoaches in. Tevens wordt ingezet op het versterken van de banden met (lokale) werkgevers. Bij re-integratie maken we naast het Werkgeversservicepunt ook gebruik van de Top 30 aanpak en de ondersteuning van het re-integratietraject Work8.

Activiteitenoverzicht Programma 2 Economie en Glastuinbouw 2022-2026

Programma doelstelling	Ambities raadsakkoord	Inzet uitvoeringsagenda	Activiteiten meerjarenbegroting	Begrotingsjaar
Een aantrekkelijk economisch vestigingsklimaat met ruimte voor lokaal & nieuw ondernemerschap	De juiste economische functie op de juiste plek	Verbetering kwaliteit bestaande economische gebieden	Opstellen *en uitvoeren* geactualiseerde economische visie op basis van door de raad vastgestelde startnotitie	2024 *en verder*
			Opstellen *en realiseren* gebiedsgericht Omgevingsprogramma De Boezem	2022 *en verder*
		Aantrekken Nieuwe en aanvullende bedrijven in nieuwe sectoren	Opstellen *en realiseren* gebiedsgericht Omgevingsprogramma (Oostelijk) glastuinbouwgebied obv door de raad vast te stellen kaderstellende notitie	2023 *en verder*
			Continuering deelname aan en inzet voor Businesspark Haaglanden	continu
	Gezonde arbeidsmarkt	Van meerwaarde zijn voor de regio	Continuering deelname aan en inzet voor de Greenport West-Holland door medewerking te verlenen aan de ruimtelijke economische strategie *en uitvoering te geven* aan het meerjarenprogramma 2019-2025	2022 *en verder*
			Continuering deelname aan en inzet voor de MRDH aan de hand van nieuwe Strategische Agenda	continu
		Uitkeringsgerechtigden en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op weg helpen naar werk	Faciliteren Samenwerkingsverband Onderwijs Bedrijfsleven Oostland	2022 & 2023
			Uitvoeren Plan van aanpak 'Werken, werken aan en meedoen'	continu

Programma 3

Mobiliteit

Programma doelstelling

Lokaal en regionaal sterk verbonden gericht op duurzame mobiliteit

Uitwerking raadsakkoord

Het raadsakkoord stelt dat met drie dorpskernen en een relatief groot grondoppervlak onze voorzieningen vaak verspreid door de gemeente liggen of verder weg in de regio. Het raadsakkoord streeft ernaar lokaal en regionaal sterk verbonden te zijn, gericht op schoon vervoer. Het raadsakkoord heeft als ambitie dat zowel de verkeersveiligheid als de bereikbaarheid op peil zijn. De inzet van de uitvoeringsagenda is gericht op een verkeersveilige gemeente, met goed bereikbare voorzieningen, efficiënt openbaar vervoer en een zorgvuldig beheerde openbare ruimte waarin zoveel als mogelijk gebruik wordt gemaakt van schoon vervoer. We doen dit voornamelijk op basis van diverse beheerplannen, een projectenagenda verkeersveiligheid en op termijn het instrument omgevingsprogramma. Daarbij werken we nauw samen met de Vervoersautoriteit (VA) van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH).

Acties 2022-2026

Het raadsakkoord stelt dat goed ingerichte en duurzaam onderhouden fiets- en autoverbindingen, zowel binnen als buiten onze gemeentegrenzen, belangrijk zijn om snel en veilig bij voorzieningen en op het

werk te komen. Daar horen ook genoeg oplaadpunten voor de auto en de fiets bij, aandacht voor deelmobiliteit, evenals voldoende parkeervoorzieningen. Onze inwoners en ondernemers moeten erop kunnen vertrouwen dat de infrastructuur, de civiele kunstwerken (bruggen en fietstunnels) en de bijbehorende faciliteiten (openbare verlichting en verkeerslichten) goed onderhouden zijn. Dat is van groot belang voor een veilig en comfortabel gebruik van alle mobiliteitsvoorzieningen. Voor deze bestuursperiode hebben we alle onderhoudsactiviteiten hiervoor vastgelegd in **beheerplannen voor wegen, civiele kunstwerken en openbare verlichting & verkeersregelinstallaties**. Daar waar de situatie minder veilig is treffen we aanvullende maatregelen op basis van de **Projectenagenda 'Verkeersveiligheid'** en voeren we de verkeersveiligheidsacties uit die opgenomen zijn in het **Fietsplan 'Gelukkig op de fiets'**. Naast maatregelen in de fysieke leefomgeving blijven we ook communiceren over het belang van verkeersveilig gedrag. Met behulp van de **Laadvisie 'Opgeladen naar 2030'** faciliteren we de keuze voor schoon vervoer en de plaatsing van laadpalen. Bij de keuze voor schoon vervoer hoort ook de opkomst van deelmobiliteit en de mogelijke invloed van deze nieuwe mobiliteitsvorm op de parkeerbehoefte. Samen met de geplande uitbreiding van de woningvoorraad en de toegenomen waardering voor groen geeft dit aanleiding voor de **herijking van ons huidige parkeerbeleid**.

Inwoners en ondernemers reizen ook naar het omliggend stedelijk gebied. We werken daarom met 22 andere gemeenten samen in MRDH verband aan de duurzame bereikbaarheid van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH). Aan het begin van elke nieuwe bestuursperiode stelt het Algemeen Bestuur van de MRDH een regionale strategische agenda vast, van waaruit de regionale vraagstukken worden opgepakt. De focus ligt op het stimuleren van fietsen en reizen met het openbaar vervoer. Voor de fiets werken we samen met de MRDH aan de realisatie binnen **5** jaar van **twee metropolitane fietsroutes** van Delft naar Rotterdam Alexander en van Den Haag naar Pijnacker, waarbij we tevens inzetten op een fietsecobrug over de A13 bij Ruyven. Voor het OV werken we samen met de MRDH aan de instandhouding van een dekkend netwerk aan ov-voorzieningen. Het raadsakkoord stelt dat toegankelijk en bruikbaar openbaar vervoer, ook 's-avonds, 's-nachts en in het weekend een voorwaarde is in de verbinding met de regio en

tussen de kernen, evenals de inzet van de regiotaxi en de beschikbaarheid van de buurtbus. Sinds de corona-uitbraak en de sterk gedaalde reizigersaantallen rijden de nachtbussen en de weekendmetro niet meer. De MRDH heeft aanzienlijke bezuinigingen doorgevoerd met het Transitieprogramma OV om zo het verlies aan reizigersinkomsten te compenseren. De MRDH verwacht dat het openbaar vervoer niet eerder dan in 2025 hersteld is. Dit betekent dat er nog twee jaren van bezuinigingen nodig zijn. In het najaar van 2022 is er meer duidelijkheid over het **Transitieprogramma OV** en de gevolgen van de bezuinigingen voor onze gemeente. De MRDH heeft daarbij vooralsnog geen plannen om de nachtbussen weer te laten rijden. Wel heeft de MRDH aangegeven dat de weekendmetro weer wordt opgestart. We gaan in gesprek met de MRDH om de (financiële) consequenties van onze eventuele **deelname aan de weekendmetro** in beeld te brengen. Begin 2023 wordt aan de raad een voorstel voorgelegd. Niet alleen Metrolijn E, tramlijn 15 en diverse buslijnen, maar ook **de buurtbus** zorgt voor een dekkend netwerk aan openbaar vervoersvoorzieningen. De buurtbus is een normale busdienst van het openbaar vervoer die gereden wordt door vrijwilligers en waarvoor de MRDH tot 2030 concessie heeft verleend aan EBS. De buurtbus vervoert passagiers binnen de gemeente en komt op plaatsen waar de metro, tram en bus niet komen. **De regiotaxi** is een vorm van collectief aanvullend vervoer (zie programma 6). Omdat de meeste reizigers een Wmo indicatie hebben, krijgen zij korting en betaalt de gemeente een deel van de kosten. De huidige contractpartij verzorgt minimaal tot 2028 zowel het call center als het vervoer.

Activiteitenoverzicht Programma 3 Mobiliteit 2022-2026

Programma doelstelling	Ambities raadsakkoord	Inzet uitvoeringsagenda	Activiteiten meerjarenbegroting	Begrotingsjaar
Lokaal en regionaal sterk verbonden gericht op duurzame mobiliteit	Verkeersveiligheid op peil	Zorgvuldig ingerichte openbare ruimte	Uitvoeren beheer en onderhoud op basis van de Beheerplannen voor wegen, civiele kunstwerken, openbare verlichting & verkeersregelinstallaties	continu
			Faciliteren oplaadpunten voor auto en fiets aan de hand van de Laadvisie Opgeladen naar 2030	continu
		Verkeersveilige gemeente	Herijking *en toepassing* huidig parkeerbeleid	2022 & 2023 *en verder*
	Bereikbaarheid op peil	Goed bereikbare voorzieningen	Uitvoeren Projectagenda verkeersveiligheid en Fietsplan Gelukkig op de fiets	continu
			Continuering deelname aan en inzet voor de MRDH aan de hand van nieuwe Strategische Agenda met in ieder geval de uitwerking en realisatie van twee Metropolitane fietsroutes (met fiets-ecobrug A13), het Transitieprogramma OV en een voorstel voor deelname aan de weekendmetro	continu
		Efficiënt openbaar vervoer	Continuering beschikbaarheid Buurtbus door deelname MRDH en ondersteuning vrijwilligers	continu

Programma 4

Groen en recreatie

Programma doelstelling

Onderscheidend groen in en om de kernen, aantrekkelijk voor mens en dier

Uitwerking raadsakkoord

Het raadsakkoord stelt dat het groen in en om de kernen een belangrijke functie heeft voor flora en fauna, de natuur, recreatie en onze economie. Het raadsakkoord streeft naar onderscheidend groen in en om de kernen, aantrekkelijk voor mens en dier. Door de variatie aan leefgebieden levert het groen in en om de kernen een grote bijdrage aan de biodiversiteit. Veel verschillende soorten planten en dieren zorgen voor een grotere veerkracht van de natuur. Daarnaast heeft de natuur een positief effect op de gezondheid van de mens. Het raadsakkoord heeft als ambitie behoud en verdere ontwikkeling van ons onderscheidend groen. De inzet van de uitvoeringsagenda is gericht op kwalitatief ingericht en goed onderhouden groen, met voldoende ontmoetingsplekken en wandelpaden, vergroten van de biodiversiteit, versterken van de natuur en zorgdragen voor dierenwelzijn. We doen dit door de inrichting en beheer van gebieden en de aanleg van voorzieningen en met onderhoudsplannen en de instrumenten omgevingsprogramma en omgevingsplan.

Acties 2022-2026

Het raadsakkoord stelt dat Pijnacker-Nootdorp een aantrekkelijke gemeente is met veel onderscheidend groen, zowel in de kernen als in het buitengebied. Samen vormen deze gebieden een natuurnetwerk dat verbonden is met een regionaal geheel van groengebieden zoals het 'Regiopark Buytenhout' en het 'Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland'. We realiseren in deze bestuursperiode de laatste ontbrekende schakel binnen het netwerk: de **ecologische en recreatieve verbinding Groenzoom-Balij** en de recreatieve verbinding Groenzoom-Molenlaan. In de verbinding met de regio zetten we ons in Programma 3 Mobiliteit in voor de ontwikkeling van een fietsecobrug over de A13 ter hoogte van Ruyven die niet alleen van belang is voor

onze bereikbaarheid maar zeker ook voor onze recreatie en natuur. Daarnaast realiseren we de **inrichting van het Weidevogelkerngebied Zuidpolder van Delfgauw** en maken we in beheerplannen verdere afspraken over het beheer van gronden door en de verpachting aan de agrariërs. Het Weidevogelkerngebied levert een belangrijke bijdrage aan de natuur in onze gemeente, wordt ruim 110 hectare groot en maakt onderdeel uit van het 'Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland'.

Het raadsakkoord stelt dat kwalitatief ingericht en goed onderhouden groen, met voldoende ontmoetingsplekken en wandelpaden van waarde is voor onze identiteit en herkenbaarheid, de omgeving aantrekkelijk en levendig maakt en mensen in beweging brengt. Voor een nadere uitwerking van onze doelstellingen op het gebied van natuur, recreatie, gezondheid, spelen, openbaar groen en dierenwelzijn stellen we het **Omgevingsprogramma 'Groen in en om de kernen'** op. We doen dit aan de hand van de kaderstellende notitie die in het voorjaar 2022 door de raad is vastgesteld. Dit omgevingsprogramma geeft conform het raadsakkoord onder andere richting aan vergroening van de openbare ruimte en particuliere gronden en goed toegankelijke beweegvriendelijke buitenruimten. Het programma biedt tevens beleidskaders waarbinnen economische activiteiten op het gebied van sport, recreatie en horeca in de buitengebieden worden afgewogen. We hebben daarbij niet alleen oog voor het welzijn van mensen, maar ook voor het welzijn van dieren. In 2023 evalueren en actualiseren we de Dierenwelzijnsnota 2018-2022 via het proces van het omgevingsprogramma 'Groen in en om de kernen'. Dierenwelzijn krijgt hierbij een

herkenbare plek in dit omgevingsprogramma. Om het dierenwelzijn te verbeteren werken we in het omgevingsprogramma conform het raadsakkoord tevens een **beleidskader uit voor schuilmogelijkheden voor weidedieren**, zodat weidedieren bij extreme weersomstandigheden de mogelijkheid hebben om te kunnen schuilen. Dit beleid werken we vervolgens uit in regels in het gemeentelijk omgevingsplan.

Het raadsakkoord stelt dat de weersomstandigheden veranderen en steeds extremer worden: extreme hitte, regenval en wateroverlast en langdurige droogte komen steeds vaker voor. In 2023 voeren we daarom een **stresstest hitte** uit voor onze gemeente. Voor verplichtingen vanuit onze beheerverantwoordelijkheid, die geen beleidsmatige afweging vragen, stellen we in 2022 voor vier jaar een nieuw **Onderhoudsplan 'Groen in de kernen'** op wat we vervolgens gedurende het vervolg van deze bestuursperiode uitvoeren.

Activiteitenoverzicht Programma 4 Groen en recreatie 2022-2026

Programma doelstelling	Ambities raadsakkoord	Inzet uitvoeringsagenda	Activiteiten meerjarenbegroting	Begrotingsjaar
Onderscheidend groen in en om de kernen, aantrekkelijk voor mens en dier	Behoud onderscheidend groen	Goed onderhoud	Opstellen *en uitvoeren* Onderhoudsplan groen in de kernen	2022 *en verder*
		Versterken natuur	Uitvoeren stresstest hitte	2023
			Aanleggen ecologische en recreatieve verbinding Groenzoom-Balij en recreatieve verbinding Groenzoom-Molenlaan	2022-2025
	Ontwikkeling onderscheidend groen	Goed gebruik van het openbaar groen	Opstellen *en uitvoeren* thematisch Omgevingsprogramma 'Groen in en om de kernen' obv door de raad vastgestelde kaderstellende notitie	2022 & 2023 *en verder*
		Opvangen klimaatverandering	Realiseren inrichting Weidevogelkerngebied van Delfgauw en opstellen beheerplan	2023 & 2024
		Zorgdragen voor dierenwelzijn	Evaluatie en actualiseren Nota dierenwelzijn 2018-2022 als onderdeel van het omgevingsprogramma 'Groen in en om de kernen'	2023
			Uitwerken beleidskader schuilmogelijkheden weidedieren als onderdeel van het omgevingsprogramma 'Groen in en om de kernen'	2023

Programma 5

Onderwijs en Kinderopvang

Programma doelstelling

Passende onderwijs- en opvangvoorzieningen waar kinderen, jongeren en volwassenen zich kunnen ontwikkelen.

Uitwerking raadsakkoord

Het raadsakkoord stelt dat ieder kind ertoe doet en dat jongeren en volwassenen zich zoveel mogelijk in hun eigen woon- en leefomgeving moeten kunnen ontwikkelen. Het raadsakkoord streeft naar de juiste onderwijsvoorzieningen waar jongeren en volwassenen zich kunnen ontwikkelen. Het raadsakkoord heeft als ambitie dat volwassen hun basisvaardigheden als taal, rekenen, digitale vaardigheden en sociale vaardigheden ontwikkelen en versterken en dat jongeren naar school gaan en dat ze daarbij begeleiding en -als dat nodig is- professionele hulp krijgen. De inzet van de uitvoeringsagenda is gericht op het realiseren van basisvoorzieningen in de eigen woon- en leefomgeving van jongeren en de samenwerking tussen scholen en opvangorganisaties in integrale kindcentra (IKC's). We blijven ons ook inzetten op het bieden van kwalitatief goede educatie voor volwassenen.

Acties 2022-2026

Het raadsakkoord stelt dat het IKC huisvestingsbeleid actueel is zodra het 'IKC Uitvoeringsprogramma 2018-2024' is geactualiseerd en is opgenomen in het nog vast te stellen **Integraal Huisvestingsplan Kindcentra** (IHPK) 2023. Met het IKC Uitvoeringsprogramma kunnen tot 2024 goede stappen worden gezet op het gebied van huisvesting. De ontwikkeling en realisatie van integrale kindcentra verloopt op dit moment gestaag, alleen blijft de inhoudelijke samenwerking tussen onderwijs en opvang achter, zo blijkt uit een tussentijdse evaluatie op verzoek van het college waarbij alle schoolbesturen en grote kinderopvangaanbieders die een rol hebben bij ons IKC-beleid zijn betrokken. Het raadsakkoord stelt dat een start is gemaakt met het opmaken van een tussenbalans met de opdracht voor een **eindevaluatie van ons IKC-beleid** en een voorstel voor actualisatie van het pedagogisch beleid vanaf halverwege deze bestuursperiode, inclusief een uitvoeringsprogramma dat doorloopt tot minimaal het einde van deze bestuursperiode.

Het raadsakkoord stelt dat scholen en kinderopvangorganisaties, samenwerkend in integrale kindcentra, maar ook maatschappelijke (netwerk)organisaties ouders en jongeren helpen bij vragen over opvoeden en opgroeien. De gemeente is verantwoordelijk voor het

organiseren van samenwerking tussen de lokale partijen die zich met jeugd bezighouden. Wij stimuleren en faciliteren de samenwerking tussen partijen die zich met de jeugd bezighouden door **uitvoering te geven aan de Lokaal Educatieve Agenda** (LEA). In de LEA maakt de gemeente samen met haar partners afspraken over de ontwikkeling van het onderwijs, de kinderopvang en in bredere zin: de jeugd. Dit gebeurt aan de hand van thema's waar gemeente, schoolbesturen en andere partners (zoals voorschoolse voorzieningen, jeugdgezondheidszorg en de bibliotheek) gezamenlijk verantwoordelijk voor zijn. Dit zijn wettelijk vastgestelde thema's, aangevuld met lokale thema's. Onderwerpen die op de agenda staan gaan onder andere over gelijke kansen, voor- en vroegschoolse educatie, een doorgaande leerlijn, zorg en ondersteuning, samenwerking onderwijs-bedrijfsleven, voortijdig schoolverlaten, natuur- en milieu-educatie en cultuureducatie.

Het raadsakkoord stelt om voor volwasseneducatie zoveel als mogelijk gebruik te maken van lokale partners zoals het Taalhuis. Ook voor volwassenen heeft de gemeente een plicht educatie te organiseren, bijvoorbeeld in verband met laaggeletterdheid. De gemeente is wettelijk verplicht om laaggeletterdheid (moeite met lezen en schrijven op basisniveau) bij volwassen inwoners tegen te gaan. De volwassenen-educatie wordt georganiseerd per arbeidsmarktregio. In ons geval is dat de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal (ZHC). Zoetermeer voert de regie. Met ingang van het schooljaar 2022-2023 kunnen inwoners voor de formele trajecten (NT1 en NT2) terecht bij de **nieuwe taalaanbieder NL Training** gericht op het behalen van certificaten en diploma's. Het **Taalhuis Pijnacker-Nootdorp** verzorgt informele taaltrajecten gericht op het verbeteren van het taalniveau van deelnemers. Ons Taalhuis maakt gebruik van lokale taalvrijwilligers die met kleine groepjes taalvragers op informele wijze aan de slag gaan. Ons Taalhuis heeft specifiek aandacht voor het versterken en ontwikkelen van de basisvaardigheden taal, rekenen en digitale en sociale vaardigheden.

Activiteitenoverzicht Programma 5 Onderwijs en kinderopvang 2022-2026

Programma doelstelling	Ambities raadsakkoord	Inzet uitvoeringsagenda	Activiteiten meerjarenbegroting	Begrotingsjaar
Passende onderwijs- en opvangvoorziening waar kinderen, jongeren en volwassenen zich kunnen ontwikkelen	Kinderen en jongeren gaan naar de opvang of naar school waarbij ze begeleiding en -als dat nodig is- professionele hulp krijgen	Stimuleren samenwerking onderwijs en opvang in IKC	Uitvoeren Lokaal Educatieve Agenda (LEA)	continu
			Opstellen eindevaluatie IKC-beleid (inclusief voorstel voor actualisatie pedagogisch beleid) vanaf 2024	2024
		Zorgen voor basisvoorzieningen voor jongeren en volwassenen	Actualiseren IKC uitvoeringsprogramma 2018-2024 en opnemen in Integraal Huisvestingsplan Kindcentra (IHPK) 2023	2023
	Wij willen ook voor volwassenen de basisvaardigheden ontwikkelen en versterken	Bieden van kwalitatief goede educatie voor volwassenen	Ondersteunen NL Training bij formele taaltrajecten (NT1 en NT2)	continu
			Ondersteunen Taalhuis bij versterken en ontwikkelen taal, rekenen en digitale en sociale vaardigheden bij volwassenen	continu

Programma 6

Collectieve voorzieningen

Programma doelstelling

Vrij toegankelijke voorzieningen voor iedereen die bijdragen aan de ontwikkeling, participatie en zelfredzaamheid van inwoners

Uitwerking raadsakkoord

Het raadsakkoord stelt dat Pijnacker-Nootdorp een krachtige gemeenschap is met overwegend zelfredzame inwoners waarbij collectieve voorzieningen van belang zijn voor preventie, het vroeg signaleren van problemen en het benutten van de eigen mogelijkheden van inwoners. Het raadsakkoord streeft naar vrij toegankelijke voorzieningen voor iedereen die bijdragen aan de ontwikkeling, participatie en zelfredzaamheid van inwoners. Het raadsakkoord heeft als ambitie een financieel beheersbaar sociaal domein waarin inwoners zoveel mogelijk zelfstandig kunnen meedoen en de meest kwetsbare inwoners worden geholpen. De inzet van de uitvoeringsagenda is gericht op het faciliteren van culturele en sportieve voorzieningen en activiteiten en het investeren daarin, wat bijdraagt aan ontmoeting en verbinding,

waardoor inwoners kunnen meedoen aan de samenleving en daaraan ook een bijdrage kunnen leveren. Het gaat daarbij om collectieve voorzieningen die aansluiten op de mogelijkheden van mensen en de toestroom naar individuele ondersteuning beperken. Op termijn kunnen we hierbij gebruik maken van het instrument omgevingsprogramma's. Het gaat dan onder andere om herkenningspunten om naar huis te komen voor mensen die in de war zijn en ook dat mensen met een lichamelijke of (licht) neurologische beperking zich ook buiten zelfstandig veilig kunnen verplaatsen. Maar ook om ontmoetingsplekken waar jongeren in hun eigen sfeer met elkaar kunnen chillen zonder hinder te ondervinden van, of te geven aan, omwonenden. Ook informele ontmoetingsruimtes (huiskamers) in gebouwen in diverse kernen helpen daarbij, net als voorzieningen voor ongeorganiseerde deelname aan sport en bewegen zoals bijvoorbeeld een skatebaan, pumptrack en een MTB-route.

Acties 2022-2026

Het raadsakkoord stelt dat onze gemeente in het algemeen een 'gezonde' gemeente is. In 2020 is het Lokaal Gezondheidsbeleid (LGB) 2020-2024 vastgesteld met preventieve maatregelen op het gebied van gezondheid in afstemming met de GGD. Naast het LGB hebben we met ruim dertig regiopartners het Lokaal Preventieakkoord (LPA) 2021-2023 opgesteld ter bevordering van een gezonde leefstijl, tegengaan van overgewicht, preventie van genotsmiddelengebruik, stimuleren van rookvrije omgevingen, gezonde school- en sportkantines en het bestrijden van eenzaamheid. **We voeren het Lokaal Gezondheidsbeleid uit** volgens de actiepunten uit het uitvoeringsprogramma en de ambities volgens het Lokaal Preventieakkoord. We nemen de nieuwe kernboodschappen van de GGD Haaglanden hierin mee en werken volgens het concept van Positieve Gezondheid. Bij de uitvoering werken we nauw samen met de partners van het Lokaal Sportakkoord en waar mogelijk stemmen we de activiteiten op elkaar af. In het Lokaal Sportakkoord gaat het om een sluitend

aanbod en samenwerking tussen sport, onderwijs en kinderopvang. **Het sportakkoord en het preventieakkoord houden we zo veel als mogelijk actueel met een up-to-date uitvoeringsprogramma.**

Voor de optimalisatie en uitbreiding van sportaccommodaties voor georganiseerde vormen van sport en bewegen beschikken we op dit moment over het **Beheerplan Sportvelden 2020-2023** en het **Accommodatieplan Binnensport** 2018, dat we in 2023 gaan actualiseren. Ondertussen investeren we nog in de realisatie van de nieuwe **Jan Janssenhal** op de huidige locatie en een **voorziening voor sport en bewegingsonderwijs** als onderdeel van de onderwijsontwikkelingen op de locatie aan de Groen van Prinstererlaan in Pijnacker (IKC Schatkaart en IKC Casaschool). Daarnaast realiseren we het **Sociaal Cultureel Centrum** op de voormalige Rabobanklocatie in Pijnacker. Voor het faciliteren van culturele activiteiten continueren we de **realisatie van de Cultuurnota** op basis van de Uitvoeringsagenda 2020-2023. Conform het raadsakkoord stellen we in 2023 een eindevaluatie op aan de hand van heldere en transparante criteria met daarbij een voorstel voor een nieuwe culturele uitvoeringsagenda. We geven daarbij tevens antwoord op de vraag welke culturele organisaties, activiteiten en evenementen wel en niet onder het cultuurveld vallen.

Activiteitenoverzicht Programma 5 Onderwijs en kinderopvang 2022-2026

Programma doelstelling	Ambities raadsakkoord	Inzet uitvoeringsagenda	Activiteiten meerjarenbegroting	Begrotingsjaar
Vrij toegankelijke voorzieningen voor iedereen die bijdragen aan de ontwikkeling, participatie en zelfredzaamheid van inwoners	Financieel beheersbaar sociaal domein	Stimuleren van een gezonde leefstijl voor onze inwoners	Uitvoeren Lokaal Gezondheidsbeleid (LGB) 2020-2024	continu
			Realiseren Uitvoeringsprogramma Lokaal Preventieakkoord (LPA)	2022 & 2023
		Faciliteren van culturele en sportieve activiteiten	Up-to-date uitvoeringsprogramma Lokaal Sportakkoord (LSA)	2022 & 2023
	Zoveel mogelijk inwoners kunnen zelfstandig meedoen in de samenleving	Passende collectieve voorzieningen die aansluiten op de mogelijkheden van mensen	Realiseren en evalueren Cultuurnota 2020-2023	2022 & 2023
			Realiseren Cultuurcentrum	2022 *en verder*
			Actualiseren Accommodatieplan binnensport 2018	2023
			Uitvoeren Beheerplan Sportvelden 2020-2023	continu
			Realiseren Jan Janssen sporthal	2023 *en verder*
			Realiseren voorziening voor sport en het bewegingsonderwijs Groen van Pinksterenlaan	2023 *en verder*

Programma 7

Individuele voorzieningen

Programma doelstelling

Individuele voorzieningen voor inwoners die het (tijdelijk) nodig hebben om deel te kunnen (blijven) nemen aan de samenleving

Uitwerking raadsakkoord

Het raadsakkoord stelt dat Pijnacker-Nootdorp een krachtige gemeenschap met overwegend zelfredzame mensen is, die zonder steun goed functioneert, die door sterke maatschappelijke organisaties, vrijwilligers en mantelzorgers bij elkaar wordt gehouden en waarin de gemeente zorgt voor een doelmatige vangnetvoorziening voor wie het echt nodig heeft. Het raadsakkoord streeft naar persoonsgebonden voorzieningen voor inwoners die het (tijdelijk) nodig hebben om deel te kunnen (blijven) nemen aan de samenleving. We willen bereiken dat iedereen als volwaardig lid kan deelnemen aan het maatschappelijk verkeer. Het raadsakkoord heeft als ambities een financieel

beheersbaar sociaal domein waarin de meest kwetsbare inwoners geholpen kunnen worden. De inzet van de uitvoeringsagenda is gericht op continueren van de maatregelen om de kosten te beheersen en de kwaliteit te borgen aan de hand van het Interventieplan 'Grip op het sociaal domein', met een doelmatig werkend professioneel vangnet en passende, laagdrempelige en doelmatige oplossingen voor jongeren, ouderen en inwoners in een kwetsbare positie.

Acties 2022-2026

Het raadsakkoord stelt dat het ons met het Interventieplan 'Grip op het sociaal domein' is gelukt de kostenstijgingen te beteugelen en ons meer en meer te richten op passende oplossingen en voorzieningen. Bijvoorbeeld door de inzet van praktijkondersteuners bij huisartsen. En door samenwerking tussen de kernteams en professionele hulpverleners op het gebied van jeugd & gezin, waarbij zij in de kernen spreekuren houden en samenwerken aan hulpvragen. Een doelmatig werkend professioneel vangnet voor inwoners die het niet op eigen kracht redden, is het sluitstuk binnen het sociaal domein. **We continueren daarom de maatregelen om de kosten te beheersen en de kwaliteit te borgen volgens het interventieplan.** We zijn daarbij mensgericht en bieden passende, laagdrempelige en doelmatige oplossingen voor jongeren, ouderen en inwoners in een kwetsbare positie.

Blijvende veranderingen en opgaven binnen het sociaal domein dwingen ons echter ook om (opnieuw) na te denken over bijvoorbeeld preventie, vroeg signalering, maatwerk en de inzet van de integrale aanpak van welzijns- en vrijwilligersorganisaties. **Zo onderzoeken we de mogelijkheid van het aanbieden van hulpmiddelen in eigen beheer en wat verbreding van het Jeugdfonds Sport & Cultuur kan betekenen.**

Het succes van het interventieplan op de kostenbeheersing en versterking en verbetering van de kwaliteit, zijn aanleiding om over de volle breedte van het sociaal domein binnen nu en twee jaar een nieuwe stip op de horizon te zetten in de vorm van een **nieuwe visie op het sociaal domein**, waaronder in ieder geval de thema's bestaanszekerheid, kansengelijkheid en positieve gezondheid. We kijken hierbij niet alleen

naar de toegang, het aanbod en samenwerking met zorgaanbieders, het (preventieve) aanbod en samenwerking met maatschappelijke partners, maar ook kritisch naar de eigen organisatie. Dit om zo ook in de toekomst zorg en ondersteuning te kunnen blijven verlenen. Deze is zo licht en zo kort mogelijk, maar wel adequaat en passend, binnen verantwoorde financiële kaders.

In 2023 bereiden we ons hierop voor met een projectplan voorzien van de activiteiten, planning, structuur, organisatie en eventueel benodigd budget om te komen tot het nieuw visiedocument. Conform het raadsakkoord zal zorg en ondersteuning zich in het nieuwe visiedocument met name richten op mensen met psychologische problemen, jongeren, ouderen, mantelzorgers, vrijwilligers en mensen uit de LHBTIQ+ gemeenschap. Belangrijke (nieuwe) thema's die daarbij aan de orde komen zijn in ieder geval het vergroten van bestaanszekerheid, (kinder)armoedebeleid, sociale cohesie, kansengelijkheid, inclusie, antidiscriminatie, vluchtelingenbeleid, ondersteuning van gezinnen (één plan, één gezin), dementie, normaliseren, respijtzorg en positieve gezondheid. In dit concept wordt gezondheid niet meer gezien als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. Daarnaast zien we dagbesteding als een belangrijk ontwikkelvraagstuk als gevolg van de vergrijzing, evenals het afnemend aantal vrijwilligers en het grote personeelstekort binnen het sociaal domein. Deze knelpunten nemen we mee bij het opstellen van het nieuwe van het visiedocument, evenals een betere informatievoorziening naar de raad in het kader van een datagedreven sociaal domein.

Activiteitenoverzicht Programma 7 individuele voorzieningen 2022-2026

Programma doelstelling	Ambities raadsakkoord	Inzet uitvoeringsagenda	Activiteiten meerjarenbegroting	Begrotingsjaar
Individuele voorzieningen voor inwoners die het (tijdelijk) nodig hebben om deel te kunnen (blijven) nemen aan de samenleving	Meest kwetsbare inwoners worden geholpen	Doelmatig werkend professioneel vangnet	Onderzoek naar het aanbieden van Wmo-hulpmiddelen in eigen beheer	2023
		Passende, laagdrempelige en doelmatige oplossingen voor jongeren, ouderen en inwoners in een kwetsbare positie	Onderzoek naar het verbreden van het Jeugdfonds Sport & Cultuur	2023
	Financieel beheersbaar sociaal domein		Opstellen nieuwe visie op het sociaal domein	2023 & 2024
		Maatregelen om de kosten te beheersen en de kwaliteit te borgen	Continueren uitvoering Interventieplan 'Grip op het sociaal domein'	2022 & verder

Programma 8

Veiligheid en duurzaamheid

Programma doelstelling

Een (onderscheidend) veilig, leefbaar en duurzaam leefklimaat dat veranderingen en verstoringen op kan nemen en steeds een nieuw evenwicht kan bereiken

Uitwerking raadsakkoord

Het raadsakkoord stelt dat een veerkrachtige leefomgeving kansen biedt om gebieden met elkaar te verbinden, sociale samenhang te versterken en de leefomstandigheden voor mensen, planten en dieren te verbeteren. Het raadsakkoord streeft naar een veilig en duurzaam leefklimaat dat veranderingen en verstoringen op kan nemen en steeds een nieuw evenwicht kan bereiken. Het raadsakkoord heeft als ambities dat onze inwoners zich prettig en veilig (blijven) voelen in hun leefomgeving en dat het milieu zo min mogelijk wordt belast en de volksgezondheid wordt beschermd. De inzet van de uitvoeringsagenda is gericht op versnelling en intensivering van de energietransitie, lucht-, water- en bodemkwaliteit en vermindering van de lichtoverlast van kassen.

We doen dit mede aan de hand van het instrument omgevingsprogramma. Tevens hebben we aandacht voor gevoelens van onveiligheid en willen we ondermijning tegengaan. Hiervoor stellen we een nieuw veiligheidsplan op en komen we met een voorstel voor verbetering van toezicht en handhaving.

Acties 2022-2026

Voor onze veiligheid in wijk en buurt werken we samen met inwoners, organisaties, ondernemers, politie en brandweer. Het raadsakkoord verstaat onder veiligheid niet alleen de fysieke veiligheid in de vorm van bijvoorbeeld zo min mogelijk inbraken en diefstal of bescherming tegen risicobronnen, maar het gaat tevens over sociale veiligheid. **We ondersteunen Wijktoezicht, Burgernet en WhatsApp Buurtpreventie** en we moedigen inwoners aan om aan de veiligheid van hun woning te werken, door onder andere het **Politiekeurmerk Veilig Wonen** toe te passen.

Onze doelen en prioriteiten op het gebied van openbare orde en veiligheid zijn op dit moment vastgelegd in het 'Integraal Veiligheidsplan 2018-2022'. We gaan het huidige veiligheidsbeleid evalueren en aan de hand van een startnotitie een **nieuw integraal veiligheidsplan met uitvoeringsprogramma** opstellen. Bij het opstellen van de startnotitie en tijdens het participatietraject gaan we de discussie aan over onder andere de rol van de gemeente bij cyberveiligheid, de inzet van cameratoezicht en vuurwerk rond oud en nieuw. Prioriteiten in het nieuwe

veiligheidsplan zijn conform het raadsakkoord de gemeentelijke aanpak van ondermijning, verminderen van jeugdoverlast en -criminaliteit, in het bijzonder op hotspots, antidiscriminatie en het tegengaan van racisme en geweld tegen minderheidsgroeperingen zoals de LHBTIQ+ gemeenschap. Ook stellen we een **nieuwe Nota evenementenbeleid** op. We gaan daarbij de discussie aan hoe om te gaan met (grootschalige) evenementen en actieve hulp en ondersteuning aan evenementenorganisaties.

Naast een integraal veiligheidsplan beschikken we ook over een 'Beleidsnota Toezicht en Handhaving'. De uitvoering van het toezicht en de handhaving in de openbare ruimte wordt op dit moment uitgevoerd op basis van zogeheten handhavingsuitvoeringsplannen (HUP's). Het raadsakkoord stelt dat toezicht en handhaving beter moeten, zowel handhaving op ruimtelijke ordening, de Algemene Plaatselijke Verordening (APV), milieu, in het buitengebied en rond waterkwaliteit. Wij gaan daarom het huidige toezicht- en handhavingsbeleid tegen het licht te houden en komen met een **voorstel hoe het toezicht en de handhaving te verbeteren in de vorm van het HUP 2023**. Gedacht kan worden aan een meer gerichte inzet en meer capaciteit van BOA's in de kernen en in het buitengebied (hotspotbeleid), ook buiten kantoortijden.

Het raadsakkoord stelt dat we de komende jaren voor grote opgaven staan met aanpassingen van de leefomgeving aan bodemdaling, klimaatverandering en de omschakeling van fossiele brandstoffen naar duurzame energie. De belangrijkste opgave voor de komende jaren is het opnemen van de milieuthema's in de instrumenten omgevingsprogramma en omgevingsplan van de Omgevingswet. De thema's

betreffen naast lucht, water, bodem en geluid ook licht, externe veiligheid, milieuzonering en geur. Voor geluid is het wettelijk verplicht om een **Omgevingsprogramma 'Geluid'** op te stellen. Dit programma moet in 2024 zijn vastgesteld. Het is een vervolg op het actieplan geluid dat tot 2024 loopt. De overige milieuthema's zullen worden opgenomen in het **Omgevingsprogramma 'Leefkwaliteit'/ 'Omgevingskwaliteit'**. Tot die tijd continueren we de uitvoering aan het **'Schone luchtakkoord' en 'Schoonwaterakkoord'** en intensiveren we de samenwerking met de **Omgevingsdienst Haaglanden** (ODH) op het gebied van waterkwaliteit en met name diffuse lozingen. De invoering van het concept 'Het Nieuwe inzamelen' (HNI) is inmiddels voltooid. De eerste resultaten zijn positief en er is zichtbaar een afname van fijn restafval en beter gebruik van grondstoffen. Voor de doorontwikkeling van ons afvalbeleid starten we in 2023 een **communicatiecampagne en de inzet van grondstofcoaches**. Vervolgens wordt het beleid verder doorontwikkeld om het hergebruik van grondstoffen verder te verbeteren en restafval te reduceren. Hiermee willen we de doelstellingen van het Programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) behalen.

In 2021 zijn het Energietransitieplan en Uitvoeringsprogramma als marsroute naar een energieneutraal Pijnacker-Nootdorp 2050 vastgesteld. Samen met inwoners en ondernemers worden de komende jaren **wijkuitvoeringsplannen** opgesteld om aan te geven op welke wijze,

wanneer en hoe wijken van het aardgas af gaan. Klapwijk is de eerste wijk waar is begonnen met de realisatie van een wijkuitvoeringsplan, gevolgd door een deel van Nootdorp waar al een warmtenet aanwezig is. Het raadsakkoord stelt dat daarmee de basis is gelegd voor de energietransitie, maar dat versnelling en intensivering nodig zijn om onze doelstellingen zo mogelijk eerder dan 2030, respectievelijk 2050 te halen. Om de verduurzaming te versnellen en te verbreden komen we op de korte termijn met **maatregelen en de inzet van duurzaamheidscoaches** om bewoners proactief te helpen met de energiebesparing (waaronder isolatie) van hun woning tot minimaal label B of C.

Activiteitenoverzicht Programma 8 veiligheid en duurzaam 2022-2026

Programma doelstelling	Ambities raadsakkoord	Inzet uitvoeringsagenda	Activiteiten meerjarenbegroting	Begrotingsjaar
Een (onderscheidend) veilig, leefbaar en duurzaam leefklimaat dat veranderingen en verstoringen op kan nemen en steeds een nieuw evenwicht kan bereiken	Inwoners (blijven) zich prettig en veilig voelen in hun leefomgeving	Veiligheid in wijk en buurt en tegengaan ondermijning	Opstellen en uitvoeren nieuw integraal veiligheidsplan 2023-2026 met uitvoeringsprogramma obv een startnotitie	continu
			Uitvoeren Schone luchtakkoord	continu
			Uitvoeren Schoonwaterakkoord	continu
			Intensiveren samenwerking met de ODH	continu
		Lucht-, water- en bodemkwaliteit en vermindering van de lichtoverlast	Toepassen Politiekeurmerk Veilig Wonen en ondersteunen Wijktoezicht, Burgernet en WhatsApp Burgerpreventie	continu
			Opstellen Nota evenementenbeleid	2023
	Het milieu wordt zo min mogelijk belast en de volksgezondheid wordt beschermd		Voorstel verbetering toezicht en handhaving in de vorm van het HUP 2023	2022
			Opstellen *en uitvoeren* thematisch Omgevingsprogramma 'Omgevingskwaliteit/ leefkwaliteit' obv door de raad vast te stellen kaderstellende notitie	2023 *en verder*
		Versnelling en intensivering energietransitie	Communicatiecampagne en inzet van grondstofcoaches en de doorontwikkeling van het afvalbeleid	2023 *en verder*
			Opstellen en uitvoeren wettelijk verplicht Omgevingsprogramma 'geluid' obv door de raad vast te stellen kaderstellende notitie	2023 *en verder*
			Maatregelen en de inzet duurzaamheidscoaches	continu
			Opstellen en uitvoeren wijkuitvoeringsplannen	2022 *en verder*

Programma 9

Bestuur en dienstverlening

Programma doelstelling

Open en transparante overheid met een op de inwoner en samenleving aangepaste dienstverlening

Uitwerking raadsakkoord

Het raadsakkoord stelt dat onze dienstverlening zich laat zien als een dynamisch proces dat zich constant aanpast aan de eisen van de tijd, zowel fysiek als digitaal. Het raadsakkoord streeft naar een open en transparante overheid met een op de inwoner en samenleving aangepaste dienstverlening. Het gaat om een evenwichtige relatie met individuele inwoners en om de verplichtingen over en weer van de gemeente aan de ene kant en ondernemers en maatschappelijke organisaties aan de andere kant. Het raadsakkoord heeft de ambities te investeren in het vertrouwen tussen ons als lokale overheid en onze inwoners en

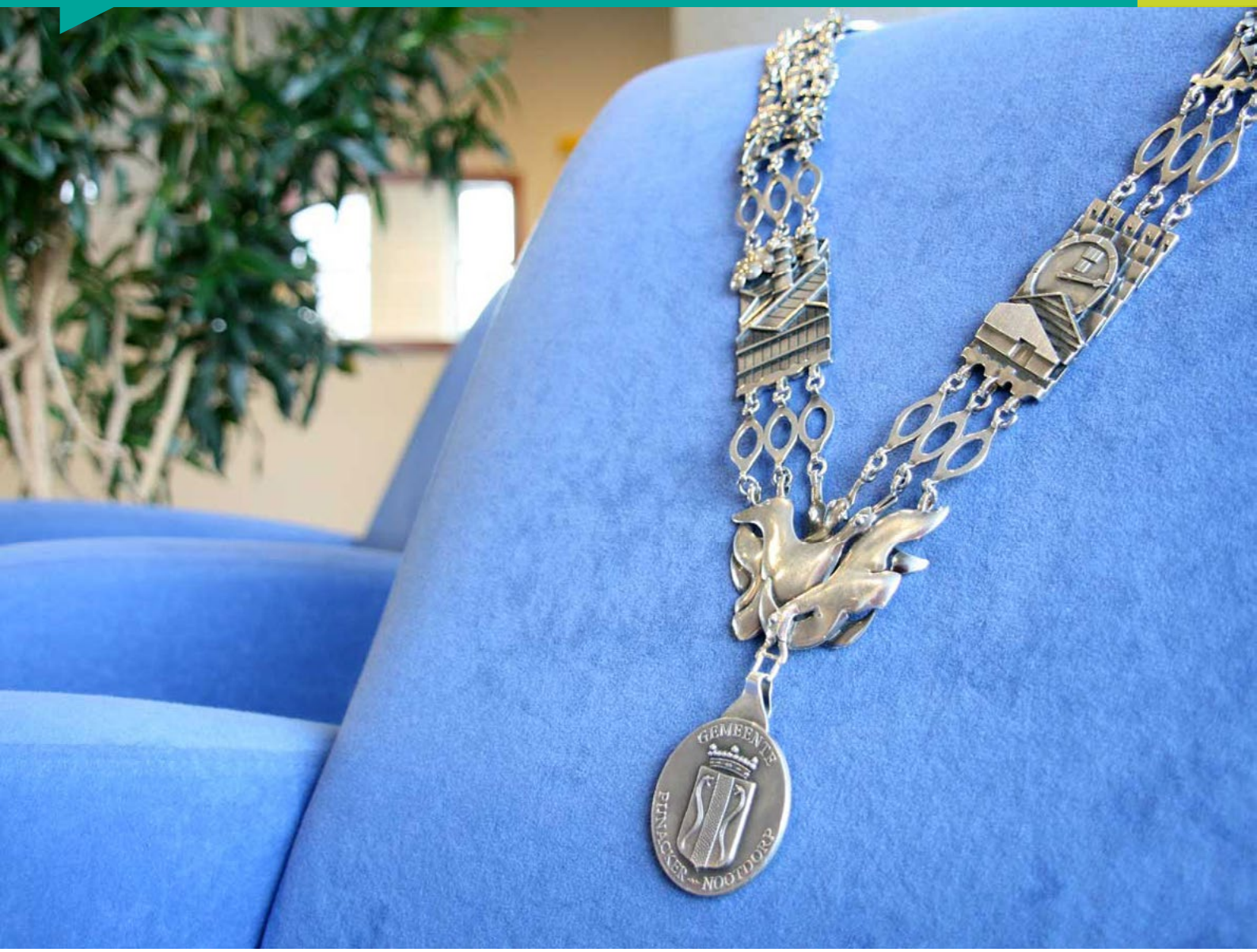

ondernemers en om de specifieke positie van Pijnacker-Nootdorp in de regio zo goed mogelijk te benutten voor onze inwoners. De inzet van de uitvoeringsagenda is gericht op het samenspel tussen raad en college en de doorontwikkeling van (burger)participatie. Met de doorontwikkeling van het participatiebeleid willen we bewust stilstaan bij de visie die wij als gemeente hebben op (burger)participatie en bij de principes die daarbij van belang zijn om burgerparticipatie vorm te geven. Omdat het leven van onze inwoners niet stopt bij de gemeentegrenzen werken we voor onderwerpen die de gemeentegrenzen overschrijden samen in regioverband en met andere overheden.

Acties 2022-2026

In de gemeente is de raad het hoogste besluitvormende orgaan. De raad stelt kaders en geeft opdracht aan het college vanuit dualisme. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering en de raad controleert of datgene wat beoogd is ook gerealiseerd is. Dat betekent dat er sprake is van een samenspel tussen raad en college. Om tot goede democratisch besluitvorming te komen, **maken raad en college werkafspraken** met elkaar hoe zij met elkaar willen omgaan over onze omgangsvormen, rolopvattingen, de bestuurscultuur en structurele

terugkoppeling. Als gemeente is het belangrijk te begrijpen wat inwoners nodig hebben en daarbij willen we hun ervaring en expertise benutten. Omdat burgerparticipatie van belang is bij alle beleidsterreinen van de gemeente **ontwikkelen we participatiebeleid**, wat we vervolgens op een gestructureerde, transparante en zorgvuldige wijze uitvoeren om structureel te investeren in het vertrouwen tussen ons als lokale overheid en onze inwoners en ondernemers. Onderdeel hiervan is de **omzetting van de bestaande inspraakverordening naar een participatieverordening.**

Sinds 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking. Een belangrijk nieuw element is de verplichting voor overheidsinstanties om zelf informatie actief openbaar te maken in plaats van passief via de Wet openbaarheid van bestuur (Wob-verzoeken). **Implementatie van de Woo** heeft impact op onze organisatie omdat het veel werk en aanpassing van systemen kost om de informatiehuishouding en werkprocessen hierop aan te passen. Hiervoor zijn door het Rijk extra middelen beschikbaar gesteld. In de reactie van het kabinet op het rapport Ongekend onrecht van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) heeft het Rijk financiële middelen beschikbaar gesteld om de uitvoeringscapaciteit bij de overheid te versterken en extra ondersteuning te bieden aan mensen in kwetsbare posities. In 2023 legt het college een **'Bestedingsplan vrijgekomen rijksmiddelen'** voor aan de raad waarin wordt aangegeven hoe we de middelen ten behoeve van het fundamenteel verbeteren van onze dienstverlening willen benutten.

Voor onderwerpen die de gemeentegrenzen overschrijden werken we samen in regioverband. Op sommige onderdelen is het wettelijk verplicht, zoals bij de participatie in de arbeidsmarktregio. Sommige samenwerkingsverbanden zijn vrijwillig in de vorm van een gemeenschappelijke regeling (GR), zoals de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH), waarin 23 gemeenten samenwerken op het gebied van bereikbaarheid en economisch vestigingsklimaat. De komende tijd

werken zij hun gezamenlijke ambities uit en stellen een **nieuwe Strategische Agenda** op die begin 2023 door het bestuur van de MRDH zal worden vastgesteld. De komende **4** jaar zullen regionale vraagstukken binnen de MRDH vanuit deze Strategische Agenda worden opgepakt en **continueren wij onze deelname aan en ambtelijke en bestuurlijk inzet voor de MRDH**.

Rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft, worden verbonden partijen genoemd. Dit geldt voor de Veiligheidsregio Haaglanden, maar bijvoorbeeld ook voor de GGD en Veilig Thuis Haaglanden, de Bank Nederlandse Gemeenten en het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden, waar het regionaal inkopen en contracteren van jeugdhulp centraal staan. Vanuit bestuurlijk, beleidsmatig en financieel oogpunt is het van belang dat aandacht wordt besteed aan deze partijen. Daarom schrijft artikel 23 van de Financiële verordening gemeente Pijnacker-Nootdorp 2021 voor dat het college tenminste eenmaal in de vier jaar een **Nota verbonden partijen aan de raad ter vaststelling aanbiedt**.

Activiteitenoverzicht Programma 8 bestuur en dienstverlening 2022-2026

Programma doelstelling	Ambities raadsakkoord	Inzet uitvoeringsagenda	Activiteiten meerjarenbegroting	Begrotingsjaar
Open en transparante overheid met een op de inwoner en samenleving aangepaste dienstverlening	Investeren in het vertrouwen tussen ons als lokale overheid en onze inwoners en ondernemers	Doorontwikkeling (burger) participatie	Ontwikkelen Participatiebeleid	2022 & 2023
			Implementatie Wet open overheid (Woo)	2022 *en verder*
			Bestedingsplan vrijgekomen rijksmiddelen t.b.v. het fundamenteel verbeteren van onze dienstverlening	2023
		Samenspel tussen raad en college	Omzetten inspraakverordening naar participatieverordening	2023
	De specifieke positie in de regio zo goed mogelijk benutten voor onze inwoners		Werkafspraken raad en college over omgangsvormen, rolopvattingen, bestuurscultuur en structurele terugkoppeling	continu
		Regionale samenwerking	Opstellen nota verbonden partijen	2022
			Continuering deelname aan en ambtelijke en bestuurlijke inzet voor de MRDH	continu
			Mede opstellen nieuwe Strategische Agenda MRDH	2022 & 2023

Financieel waakzaam

Uitdagingen bij onze overheidsfinanciën

Onze gemeente staat er aan het begin van deze nieuwe raadsperiode -net als vier jaar geleden- op het eerste gezicht financieel goed voor. Het meerjarenperspectief laat voor de jaren 2023, 2024 en 2025 een positief begrotingssaldo zien en ook de hoogte van de financiële reserves is voor de komende jaren meer dan goed te noemen in relatie tot de financiële risico's. Tegelijkertijd is het door allerlei omstandigheden moeilijk te voorspellen hoe het financieel perspectief zich zal ontwikkelen de komende jaren. Ook is de hoogte van de uitkering uit het gemeentefonds nog altijd een grote factor van onzekerheid voor het begrotingsjaar 2026. Dit alles maakt dat voor de komende bestuursperiode de financiële onzekerheden vele malen groter lijken en minder beheersbaar dan de afgelopen jaren. Het raadsakkoord stelt daarom dat we waakzaam en voorzichtig moeten zijn met nieuwe uitgaven en vraagt om een financiële onderbouwing bij deze uitvoeringsagenda. Duidelijk moet zijn of er geld is voor alle plannen.

De nog steeds aanwezige dreiging van een coronacrisis en de oorlog in Oekraïne leveren financiële onzekerheden op die de komende periode nog zullen doorwerken. Door de schaarste aan bepaalde (productie) goederen hebben we te maken met ongekende prijsstijgingen. Dit in combinatie met de woningmarktcrisis, de stikstofcrisis, de vluchtelingencrisis en een overspannen arbeidsmarkt maakt het een uitdaging om voor de komende jaren een reële prognose te doen over het verloop van de gemeentefinanciën en om een goede en gedegen financiële onderbouwing te geven bij alle activiteiten uit de Uitvoeringsagenda 2022-2026.

De meeste activiteiten uit de Uitvoeringsagenda 2022-2026 zouden, onder normale omstandigheden (geen hoge inflatie), kunnen worden uitgevoerd binnen de bestaande budgetten en met de huidige capaciteit. Het gaat hoofdzakelijk om (jaarlijks) terugkerende activiteiten of onderdelen van reeds eerder ingezet beleid en/of lopende projecten en uitvoeringsprogramma's waar in meerjarenperspectief al rekening mee is gehouden. Voorbeelden zijn het Programmaplan Omgevingswet, de MRDH, het IKC Uitvoeringsprogramma en het interventieplan Grip op het sociaal domein. Maar bijvoorbeeld ook de inrichting van het Weidevogelkerngebied, realisatie van het cultuurcentrum en de bouw van de Jan Janssen sporthal. Alle activiteiten uit de uitvoeringsagenda voor 2023 zijn financieel sowieso gedekt door de in de programmabegroting 2023 opgenomen budgetten, waarbij uiteraard nog wel rekening moet worden gehouden met de uitzonderlijke prijsstijgingen, waarmee we sinds 2022 worden geconfronteerd.

Dit geldt nog niet voor nieuw te ontwikkelen beleid voor na 2023, zoals de nieuwe visie op het sociaal domein, de nieuwe economische

visie en met name ook de diverse omgevingsprogramma's die in de Uitvoeringsagenda worden genoemd. Nieuw beleid wordt echter altijd opgesteld op basis van door de raad vast te stellen (financiële en capacitaire) kaders. Zo zal het nieuwe visiedocument sociaal domein worden opgesteld op basis van een door de raad vast te stellen projectplan terwijl de raad voor de nieuwe economische visie een startnotitie ter besluitvorming krijgt aangeboden. Bij de vaststelling van nieuw beleid is het bovendien aan de raad om budget beschikbaar te stellen voor de uitvoering. Zo heeft de raad te allen tijde twee momenten in het beleidsproces om te besluiten over de financiële onderbouwing van in de Uitvoeringsagenda 2022-2026 genoemde activiteiten om te komen tot nieuw beleid.

Het omgevingsprogramma bijvoorbeeld wordt opgesteld op basis van een door de raad vast te stellen kaderstellende notitie waarin is aangeven wat het programma maken kost en wat de eventuele personele gevolgen zijn. Met de vaststelling van een dergelijke notitie -al dan niet in aangepaste vorm- stelt de raad op dat moment tevens het benodigde budget en de benodigde capaciteit beschikbaar. Dit kan per programma verschillen. Om een indicatie te geven, voor het opstellen van het prioritaire omgevingsprogramma 'Groen in en om de kernen' heeft de raad € 155.000,- beschikbaar gesteld ten laste van de bestemmingsreserve 'Implementatie Omgevingswet'. De raad is vervolgens nauw betrokken bij de totstandkoming van het omgevingsprogramma, dat wordt vastgesteld door het college. Bij de vaststelling is het aan de raad, al dan niet, in te stemmen met de eventuele financiële gevolgen van de uitvoering van het nieuwe beleid.

In de vorige bestuursperiode was een stelpost uitvoeren speerpunten Uitvoeringsagenda 2018-2022 van € 500.000,- in de begroting opgenomen voor nieuw beleid. Voor deze bestuursperiode heeft de vorige raad structureel zo'n anderhalf miljoen euro gereserveerd in de begroting voor nieuw beleid in de vorm van de 'Stelpost Enecogelden'. Het college zal de komende jaren voorstellen aan de raad voorleggen over de inzet van deze middelen in relatie tot de Uitvoeringsagenda 2022-2026. Een eerste voorstel is reeds in de programmabegroting opgenomen met betrekking tot het vernieuwde en ambitieuze participatiebeleid van raad en college. Bij eventuele onderuitputting van de stelpost in enig jaar, vloeit het overschot via het jaarrekeningresultaat naar de algemene reserve en blijft daarmee beschikbaar voor de raad in de volgende jaren.

Portefeuilleverdeling (per 27 september 2022)

Portefeuillehouder Burgemeester B.D. Lugthart	Portefeuillehouder 1e loco-burgemeester Wethouder J.C.O. van de Gevel	Portefeuillehouder 2e loco-burgemeester Wethouder P.C. Hennevanger	Portefeuillehouder 3e loco-burgemeester Wethouder B.J.P. van Straten	Portefeuillehouder 4e loco-burgemeester Wethouder M. van Bijnen	Portefeuillehouder 5e loco-burgemeester Wethouder F.J.M. van Kuppeveld
Bestuurszaken • Bestuurlijke samenwerking • Juridische zaken • Burgerzaken • Bezwaar en beroep • Ombudsfunctie • Communicatie **Openbare orde en Veiligheid** • Brandweer • Politie • Crisisbeheersing • Openbare orde • Handhaving vergunningen • Milieuhandhaving • Integrale veiligheid **Regio** • MRDH AB • VRH AB • GGD en VT, plv. AB	**Maatschappelijke Ondersteuning** • Ouderenzorg • Wmo • Maatwerkvoorzieningen 18+ • Mantelzorgondersteuning • GGZ • Beschermd thuis • Subsidiebeleid **Evenementenbeleid** • Citymarketing • Toerisme • Evenementen **Leefbaarheid** • Beheer openbare ruimte • Speelvoorzieningen • Gladheidbestrijding • Reiniging • Wijkgericht werken • Buurtknip **Cultuur** • Cultuurbeleid • Monumentenzorg • Kunst in de openbare ruimte • Lokale omroep • Cultuurknip **Dienstverlening** • Burgerparticipatie • Klantcontactcentrum • Archivering • Automatisering **Regio** • MRDH netwerk Cultuur • H5 Inkoop WMO • Zorg en veiligheidshuis **Projecten** • Hulpmiddelendepot WMO • Doordecentralisaties BW/BT • Inkoopstrategie WMO • Klimaatbestendig Klapwijk	**Financiën** • Financieel beleid • Planning en control • Treasury • Lokale belastingen en heffingen **Onderwijs en kinderopvang** • Onderwijsbeleid • I.K.C huisvesting • KO/ Peuteropvang/ VVE • Leerlingenvervoer • Leerplicht • Volwassenen-educatie • Samenwerking onderwijs en bedrijfsleven **Sport** • Sportbeleid • Sportaccommodaties **Natuur en recreatie** • Natuurontwikkeling en • -beheer • Recreatieve voorzieningen • Dierenwelzijn **Bedrijfsvoering** • Inkoop • P&O • Facilitair bedrijf **Regio** • LT BPL Midden Delfland • GT Buytenhout • Bestuur Avalex • Samenwerkingsverband PO • AvA Dunea, Stedin, BNG Bank **Projecten** • Hart van Nootdorp • Weidevogelkerngebied • Omgevingsprogramma groen	**Ruimtelijke ordening** • Ruimtelijke ordening • Omgevingswet • Begraafplaatsen **Duurzame Mobiliteit** • Beleid en beheer verkeer en infrastructuur • Openbaar vervoer • Parkeerbeleid **Economie** • Vestigingsklimaat • Winkelcentra • Bedrijventerreinen • Bedrijvenloket • Digitale economie **Water en klimaat** • Waterbeheer / waterketen • Klimaatadaptatie • Rioleringsplan **Regio** • MRDH BC vervoersautoriteit • MRDH BC economisch vestigingsklimaat • Stuurgroep Deltacommissaris • BPH • AB MRDH, plv. **Projecten** • Mobiliteitsprojecten • Ruimte voor Ruimte • De Boezem • Katwijkerlaan	**Gezondheidsbeleid** • Gezondheidszorg (GGD) • Jeugdgezondheidszorg • Veilig Thuis **Sociaal Domein** • Welzijnsbeleid • Vrijwilligersbeleid • Kernteams • Maatwerk-voorzieningen 18- • Jeugd- en jongerenbeleid • Subsidiebeleid **Participatie** • Arbeidsparticipatie • Inkomensvoorzieningen • Schuldhulpverlening • Wet inburgering • Steunpunt KOT • Steunpunt Corona **Milieubeleid** • Milieubeleid • Milieukwaliteit licht, lucht, water en geluid • Milieuvergunningen • Afvalbeleid **Regio** • H10/Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden • Arbeidsmarktregio ZHC • AB GGD & VT • AB Omgevingsdienst Haaglanden • POH JGZ • OGO Avalex • Bestuur Avalex, plv. **Projecten** • Visie op sociaal domein • Doorontwikkeling afvalbeleid	**Wonen** • Woonvisie • Woonzorgvisie • Woonruimteverdeling (beleid) • Vluchtelingenopvang **Duurzame Glastuinbouw** • Greenport (duurzaamheid, innovatie) • Herstructurering glastuinbouw **Grondzaken** • Grondexploitaties • Treasury **Energietransitie** • Energiestrategie • Wijkuitvoeringsplannen **Regio** • Greenport West Holland • BT Wonen • RES • WSO • BC Va MRDH, plv. • BC EV MRDH, plv. • AB ODH, plv. **Projecten** • Woningbouwprojecten • Sociaal-Cultureel Centrum

gemeente Pijnacker-Nootdorp

bezoek Oranjeplein 1, 2641 EZ Pijnacker
post Postbus 1, 2640 AA Pijnacker
internet www.pijnacker-nootdorp.nl